

Warszawa, 28 maja 2018 r.

Opinia do ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi

(druk nr 823)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem ustawy jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania *online* na rynku wewnętrznym, zwanej dalej „dyrektywą 2014/26/UE”. Przedmiotem tej dyrektywy jest harmonizacja zasad działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, czyli przede wszystkim prawami do utworów, artystycznych wykonań, fonogramów i wideogramów (w pewnym zakresie także prawami do wydań książek i prasy). Termin transpozycji dyrektywy 2014/26/UE upłynął z dniem 10 kwietnia 2016 r.

Ustawa reguluje w sposób kompleksowy problematykę zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w Polsce. W szczególności określa ona na nowo zasady funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania. Ustawa ma zapewnić przejrzystość funkcjonowania takich organizacji oraz zwiększyć ich odpowiedzialność wobec członków i uprawnionych, a w rezultacie prowadzić do zwiększenia efektywności zarządzania środkami zainkasowanymi przez organizacje zbiorowego zarządzania.

Opiniowany akt zastąpi regulacje ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych dotyczące problematyki zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, w tym przepisy o Komisji Prawa Autorskiego.

W celu wdrożenia dyrektywy 2014/26/UE, ustawa reguluje m.in.:

- 1) źródła uprawnień organizacji zbiorowego zarządzania do zarządzania prawami uprawnionych (umowa o zbiorowe zarządzanie, umowa o reprezentacji, ustawa);
- 2) zasady uzyskiwania członkostwa w organizacji zbiorowego zarządzania;
- 3) zasady udzielania i cofania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
- 4) zasady zawierania i rozwiązywania umów o zbiorowe zarządzanie;
- 5) prawa przysługujące uprawnionemu, niebędącemu członkiem organizacji zbiorowego zarządzania, ale reprezentowanemu przez taką organizację;
- 6) ustrój organizacji zbiorowego zarządzania, w tym m. in. zadania i kompetencje organizacji, treść jej statutu oraz zasady funkcjonowania jej władz;
- 7) problematykę zarządzania przychodami z praw, w tym m. in. kwestie inkasowania i wypłaty przychodów z praw oraz dokonywania potrąceń z tych środków;
- 8) relacje organizacji zbiorowego zarządzania z użytkownikami;
- 9) relacje z innymi organizacjami zbiorowego zarządzania, w tym z organizacjami zagranicznymi;
- 10) zasady udzielania licencji;
- 11) obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania oraz obowiązki informacyjne użytkowników;
- 12) zasady udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie z utworów muzycznych *online*;
- 13) zasady rozpatrywania skarg przez organizacje zbiorowego zarządzania;
- 14) problematykę sprawowania przez ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania;
- 15) zasady zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi przez podmioty niebędące organizacjami zbiorowego zarządzania, ale wykonujące czynności o takim samym charakterze (tzw. niezależne podmioty zarządzające).

Ponadto ustawa określa zasady działania Komisji Prawa Autorskiego, w tym m. in. ustrój Komisji, sposób powoływania arbitrów, procedurę zatwierdzania i zmiany

zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, postępowanie mediacyjne i sprawy o uzupełnienie, sprostowanie lub wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczenia Komisji.

Uregulowano także kwestie związane z ochroną danych osobowych, w tym wskazano, jakie dane osobowe uprawnionych i użytkowników mogą być przetwarzane, kto może przetwarzać takie dane i w związku z jakimi obowiązkami, zadaniami albo czynnościami dane takie mogą być przetwarzane. Problematyka ochrony danych osobowych wiąże się z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Uchwalenie nowych rozwiązań merytorycznych dotyczących zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pochodnymi wymaga znowelizowania: ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej oraz ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 62. posiedzeniu w dniu 10 maja 2018 r. Projekt ustawy był przedłożeniem rządowym (druk sejmowy nr 2232). Sejm na 58. posiedzeniu w dniu 8 lutego 2018 r. skierował projekt do Komisji Kultury i Środków Przekazu w celu rozpatrzenia. Komisja po przeprowadzeniu wysłuchania publicznego i rozpatrzeniu projektu na posiedzeniach w dniach 19 i 20 marca oraz 8 maja 2018 r. wniosła o uchwalenie projektu w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 2491). W trakcie II czytania zgłoszono 15 poprawek. Sejm uchwalił 7 z nich.

W trakcie prac nad projektem w Sejmie nie zmieniono w sposób zasadniczy jego treści, niemniej m.in.:

- 1) dodano przepis określający, czym ma się kierować organizacja zbiorowego zarządzania określając warunki członkostwa w swoim statucie;

- 2) przyjęto rozwiązanie, w myśl którego członkowi organizacji zbiorowego zarządzania, biorącemu udział w walnym zebraniu członków, będzie mogła doradzać osoba niebędąca członkiem organizacji zbiorowego zarządzania;
- 3) określono, jakie oświadczenia będzie musiał złożyć kandydat na członka zarządu lub komisji rewizyjnej organizacji zbiorowego zarządzania, a także kandydat na osobę kierującą jednostką organizacyjną odpowiedzialną za wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania, przed dniem wyboru albo objęciem funkcji;
- 4) wyeliminowano przepis, który przewidywał skuteczność umowy o zbiorowe zarządzanie wobec następców prawnych uprawnionego, o ile umowa nie stanowi inaczej;
- 5) wyeliminowano przepis, który przyznawał użytkownikowi roszczenie o ukształtowanie stosunku prawnego, w przypadku gdy nie ma zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, a użytkownik i organizacja zbiorowego zarządzania pozostają w sporze co do warunków umowy o korzystanie lub pobór wynagrodzenia;
- 6) przyjęto, że w zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania będzie mogła się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat nie tylko od użytkownika;
- 7) wskazano, że zadaniem Komisji Prawa Autorskiego będzie rozwiązywanie sporów w przypadku, gdy pomimo negocjacji, o których mowa w art. 45 ust. 5, umowa nie zostanie zawarta;
- 8) umożliwiono Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach nadzoru nad organizacją zbiorowego zarządzania, wydawanie takiej organizacji zalecenia w zakresie zapewnienia zgodności działalności organizacji zbiorowego zarządzania z zezwoleniem oraz postanowieniami statutu i innych aktów wewnętrznych organizacji;
- 9) przyjęto, że warunkiem wykonywania działalności w charakterze niezależnego podmiotu zarządzającego będzie również publiczne udostępnienie przez ten podmiot, na jego stronie internetowej, i bieżące aktualizowanie podstawowych informacji dotyczących działalności obejmujących również: rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami niezależny podmiot zarządzający będzie zarządzać, pola eksploatacji, na których niezależny podmiot zarządzający będzie zarządzać prawami, kategorie uprawnionych, których prawami niezależny podmiot

zarządzający będzie zarządzać oraz terytorium, na którym działalność będzie wykonywana;

- 10) uzupełniono przepisy dotyczące ochrony danych osobowych (dodano m.in. przepis, określający jakie dane osobowe może przetwarzać użytkownik w celu realizacji obowiązków, o których mowa w rozdziałach 5 i 6 opiniowanej ustawy, oraz przepis, który wskazuje przykładowe rodzaje zabezpieczeń zapobiegającym: nadużyciom w zakresie dostępu do danych osobowych oraz niezgodnemu z przepisami prawa dostępowi lub przekazywaniu takich danych);
- 11) znowelizowano dodatkowo ustawę z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) uzupełniono przepisy przejściowe;
- 13) zrezygnowano z wyjątków w przepisie o wejściu w życie (cała ustawa wchodzi w życie w jednym terminie).

III. Uwagi szczegółowe

- 1) art. 3 pkt 1 lit. b – mając na uwadze zapewnienie kompletności definicji pojęcia „zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi”, należałoby rozszerzyć art. 3 pkt 1 lit. b o umowy o pobór wynagrodzenia za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych.

Propozycja poprawki:

w art. 3 w pkt 1 w lit. b po wyrazie „pokrewnych” dodaje się wyrazy „lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie”;

- 2) art. 3 pkt 10 – w definicji pojęcia „użytkownik”, mówiąc o korzystaniu z utworu, posłużono się rzeczownikiem „eksploatacja”. Mając na względzie § 10 Zasad techniki prawodawczej oraz fakt, że wyraz „eksploatacja” używany jest przez ustawodawcę wyłącznie w kontekście „pól eksploatacji”, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 3 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) użytkownika – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, która korzysta z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, o ile wymaga to zgody uprawnionych lub zapłaty na ich rzecz wynagrodzenia, albo dokonuje czynności wymagających uiszczenia opłat zgodnie z ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych;”;

3) art. 7 ust. 2 – w przepisie tym należy uwzględnić prawidłową nazwę umowy.

Propozycja poprawki:

w art. 7 w ust. 2 wyraz „poboru” zastępuje się wyrazem „pobór”;

4) art. 12 pkt 5 – określając elementy statutu organizacji zbiorowego zarządzania nie uwzględniono treści art. 18 opiniowanej ustawy. W myśl tego przepisu, jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania liczy ponad 300 członków, statut może przewidywać nie tylko **zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów**, ale także **zebranie delegatów w miejsce** walnego zebrania członków. Przepis art. 12 pkt 5 pomija tę ostatnią możliwość. W propozycji poprawki w pkt 5 w lit. a celowo użyto spójnika alternatywy łącznej „**lub**”. Można sobie bowiem wyobrazić sytuację, że w statucie obok kwestii związanych ze zwoływaniem walnego zebrania członków uregulowana zostanie problematyka odnosząca się do zwoływania zebrania delegatów, na okoliczność, gdyby zaistniała sytuacja określona w proponowanym pkt 5 lit. b.

Propozycja poprawki:

w art. 12 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zasady i tryb:

- a) zwoływania walnego zebrania członków lub zebrania delegatów,
- b) zastępowania walnego zebrania członków zebraniem delegatów, o ile przewiduje się taką możliwość;”;

5) art. 14 ust. 3 – w związku z tym przepisem rodzi się wątpliwość odnośnie do jego wartości normatywnej. Z art. 14 ust. 1 i 2 wynika już bowiem, że osoba prawna może być członkiem organizacji zbiorowego zarządzania (część z wymienionych w tych

przepisach podmiotów ma osobowość prawną). Jeżeli wolą ustawodawcy było przesądzenie, że członkiem organizacji zbiorowego zarządzania mogą być również inne niż wymienione w art. 14 ust. 1 i 2 osoby prawne, należałoby – w celu jednoznacznego wyrażenia tej intencji – uchwalić niżej zaproponowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 14 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Członkiem organizacji zbiorowego zarządzania może być również osoba prawna inna niż określona w ust. 1 i 2.”;

- 6) art. 17 ust. 3 – w art. 17 ust. 2 sformułowano zasadę, w myśl której prawo udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim przysługuje członkom organizacji zbiorowego zarządzania. Jednocześnie w art. 17 ust. 3 sformułowano wyjątek, w myśl którego prawo udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim w sprawach, o których mowa w art. 19 pkt 4–7, przysługuje wyłącznie tym członkom, którzy zawarli z organizacją zbiorowego zarządzania umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Tak jak nie budzi wątpliwości, że w sprawach, o których mowa w art. 19 pkt 4–7 prawo decydowania powinno przysługiwać wyłącznie członkom, mającym umowę z organizacją, tak można mieć wątpliwość, czy zasadne jest ograniczanie w takim przypadku prawa udziału w walnym zgromadzeniu. Przyjęte rozwiązanie wydaje się być нефункционалне. Oznaczałoby *de facto* konieczność organizowania odrębnych walnych zebrań członków na potrzeby spraw, o których mowa w art. 19 pkt 4–7, albo „wypraszania” z zebrania członków osób niemających prawa w nim uczestniczyć, w przypadku przejścia w trakcie zebrania do punktu, obejmującego wskazane sprawy. Kwestie organizacyjne należałoby pozostawić w gestii organizacji zbiorowego zarządzania i ich statutów.

Propozycja poprawki:

w art. 17 w ust. 3 wyrazy „udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim” zastępuje się wyrazami „głosowania na walnym zebraniu członków”;

- 7) art. 17 ust. 4 zdania drugie i trzecie – wskazane przepisy nie mieszczą się w zakresie art. 17. Artykuł ten reguluje problematykę związaną z walnym zebraniem członków, a nie kwestie odnoszące się do zebrania delegatów. Mając na względzie komunikatywność ustawy w aspekcie wyszukiwawczym oraz biorąc pod uwagę, że problematyka zebrania delegatów została uregulowana w art. 18, proponuje się „przeniesienie” treści art. 17 ust. 4 zdanie drugie i trzecie do art. 18 (z odpowiednimi modyfikacjami).

Propozycja poprawek:

w art. 17 w ust. 4:

- a) skreśla się zdanie drugie,
- b) zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:

„Przepisy art. 15 ust. 1 i art. 21 stosuje się odpowiednio.”;

w art. 18 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Statut może przewidywać, że prawo wyboru delegatów przysługuje również uprawnionym niebędącym członkami organizacji zbiorowego zarządzania, którzy zawarli z nią umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W takim przypadku delegatem może być wybrany również taki uprawniony. Delegatowi niebędącemu członkiem organizacji zbiorowego zarządzania przysługuje prawo głosowania na zebraniu delegatów wyłącznie w sprawach, o których mowa w art. 19 pkt 4–7. Przepisy ust. 4, art. 15 ust. 1 i art. 21 stosuje się odpowiednio, w szczególności zapewnia się sprawiedliwy i wyważony sposób reprezentacji różnych kategorii uprawnionych w zebraniu delegatów.”;

- 8) art. 19 pkt 10 – w związku z tym przepisem nasuwa się pytanie, czy intencją prawodawcy jest, aby nabywanie i zbywanie udziału w użytkowaniu wieczystym nie wymagało uchwały walnego zebrania członków. Zakładając, że prawodawca jest konsekwentny w swoich ocenach i preferencjach, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki:

Propozycja poprawki:

w art. 19 w pkt 10 wyrazy „oraz udziału w nieruchomości” zastępuje się wyrazami „, udziału

w nieruchomości oraz udziału w użytkowaniu wieczystym”;

- 9) art. 20 ust. 2 pkt 1 – mając na względzie § 10 Zasad techniki prawodawczej oraz uwzględniając terminologię art. 91 ust. 1, 2 i 6, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 20 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) rozpatrzenie i zatwierdzenie rocznego sprawozdania z działalności;”;

- 10) art. 27 ust. 2 – w związku z tym, że sformułowanie „zatrudniony w niej główny księgowy” może sugerować, że przepis stanowi w szczególności o głównym księgowym zatrudnionym w komisji rewizyjnej albo jednostce organizacyjnej, co nie jest zgodne z intencją prawodawcy, proponuje się – w celu wyeliminowania wątpliwości – przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 27 w ust. 2 skreśla się wyrazy „zatrudniony w niej”;

- 11) art. 29 ust. 1 – kierując się § 10 Zasad techniki prawodawczej oraz biorąc pod uwagę terminologię zastosowaną np. w art. 4 ust. 1 i art. 17 ust. 3, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 29 w ust. 1 skreśla się wyrazy „przysługującymi mu”;

- 12) art. 32 ust. 2 – z treści przepisu wynika, że wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi nie musi dotyczyć całej umowy, może się bowiem ograniczać do rodzajów utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, pól eksploatacji lub terytoriów objętych umową. Podkreślenie, że wypowiedzenie może dotyczyć **wyłącznie** całej umowy jest błędne i prowadzi do

wewnętrznej sprzeczności przepisu. Skoro można wypowiedzieć wyłącznie całą umowę to nie można wypowiedzieć tej umowy w częściach.

Propozycja poprawki:

w art. 32 w ust. 2 skreśla się wyraz „wyłącznie”;

- 13) art. 38 ust. 3 – przepis ten sugeruje, że sprawiedliwe kryteria określają zasady dostępu do świadczeń w ramach działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym i zakres tych świadczeń (innymi słowy, że zasady są określane przez kryteria). Przepis art. 38 ust. 3 wdraża art. 12 ust. 4 dyrektywy 2014/26/UE. W myśl wdrażanego przepisu unijnego, w przypadku gdy organizacja zbiorowego zarządzania świadczy usługi o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym finansowane z potrąceń z przychodów z praw lub z jakichkolwiek zysków pochodzących z inwestowania przychodów z praw, usługi takie są świadczone na podstawie sprawiedliwych kryteriów, w szczególności w odniesieniu do dostępu do tych usług oraz ich zakresu. Mając na względzie wyeliminowanie zastosowanego w art. 38 ust. 3 skrótu myślowego, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 38 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku gdy organizacja zbiorowego zarządzania prowadzi działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym finansowaną z potrąceń, o których mowa w art. 36 pkt 4, działalność tę prowadzi się, z uwzględnieniem sprawiedliwych kryteriów, w szczególności w odniesieniu do dostępu do świadczeń w ramach tej działalności oraz ich zakresu.”;

- 14) art. 40 wprowadzenie do wyliczenia – we wskazanym przepisie określenie „z powodu ich nieustalenia” odnosi się do praw, zamiast do uprawnionych. Dążąc do wyeliminowania możliwych problemów interpretacyjnych, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 40 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie jest w stanie dokonać wypłaty przychodów z praw z powodu nieustalenia lub nieodnalezienia uprawnionych, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 39 ust. 2, podejmuje ona niezbędne czynności w celu ustalenia lub odnalezienia uprawnionych, w szczególności:”;

- 15) art. 43 – przepis ten stanowi, że do zarządzania przychodami z praw otrzymanymi na podstawie umowy o reprezentację stosuje się przepisy o zarządzaniu przychodami z praw, przy czym termin, o którym mowa w art. 39 ust. 2, wynosi 6 miesięcy. Nie jest jasne od kiedy termin 6-miesięczny ma być liczony: od dnia zakończenia roku obrotowego (ten dzień wskazuje art. 39 ust. 2), czy od dnia, w którym organizacja zbiorowego zarządzania otrzymała przychody. Zakładając, że wolą ustawodawcy było, aby termin odnosił się do dnia otrzymania przychodów oraz dążąc do zapewnienia przepisowi należytej precyzji, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 43 po wyrazie „miesiące” dodaje się wyrazy „od dnia, w którym organizacja zbiorowego zarządzania otrzymała te przychody”;

- 16) art. 55 – prawo do zgłoszenia konieczności poprawienia informacji, o którym mowa w art. 55, odnosi się wyłącznie do informacji, które są zdaniem uprawnionych niedokładne. Prawo to nie będzie przysługiwało w przypadku, gdy informacja będzie błędna. W myśl Słownika języka polskiego PWN „niedokładny” oznacza wykonany niestarannie, bez dbałości o szczegóły, nieściśły, nieprecyzyjny, pobieżny. Niedokładny nie musi być błędny. Wyraz „niedokładny” nie jest bowiem synonimem wyrazu „błędny”. Wydaje się, że prawo, o którym mowa w art. 55, powinno odnosić się nie tylko do informacji niedokładnych, ale również do informacji błędnych. Dzięki temu zakres uprawnienia będzie określony w sposób kompletny, a przepis zrealizuje swój cel.

Propozycja poprawki:

w art. 55 po wyrazie „niedokładne” dodaje się wyrazy „lub błędne”;

- 17) art. 56 ust. 2 i art. 59 ust. 3 – kierując się § 10 Zasad techniki prawodawczej, art. 56 ust. 2 i art. 59 ust. 3 powinny odnosić się do umowy o reprezentacji, o której mowa w art. 60 ust. 1, a nie upoważnienia udzielonego przez inną organizację zbiorowego zarządzania zgodnie z art. 60 i art. 61.

Propozycja poprawek:

w art. 56 w ust. 2 wyrazy „upoważnienia udzielonego przez inną organizację zbiorowego zarządzania zgodnie z art. 60 i art. 61” zastępuje się wyrazami „umowy o reprezentację, o której mowa w art. 60 ust. 1.”;

w art. 59 w ust. 3 wyrazy „upoważnienia udzielonego przez inną organizację zbiorowego zarządzania zgodnie z art. 60 i art. 61” zastępuje się wyrazami „umowy o reprezentację, o której mowa w art. 60 ust. 1”;

- 18) art. 57 ust. 1 – w niżej sformułowanej poprawce proponuje się skreślenie wyrazów, które nie mają wartości normatywnej, jako że powtarzają one treść zawartą we wcześniejszej części przepisu. Monitorowanie, o którym mowa w art. 57 ust. 1, dotyczy utworów objętych licencjami (nie jedną licencją jak wskazano w przepisie). Utwory objęte licencjami ze swej istoty wchodzą w skład licencjonowanego repertuaru.

Propozycja poprawki:

w art. 57 w ust. 1 wyrazy „tą licencją, które wchodzą w skład jej licencjonowanego repertuaru” zastępuje się wyrazami „tymi licencjami”;

- 19) art. 62 – z przepisu wynika, że – po pierwsze – licencja wieloterytorialna może obejmować jedno terytorium i – po drugie – że organizacja zbiorowego zarządzania, która nie udziela licencji wieloterytorialnych mimo wszystko może udzielać takie licencje. Wydaje się, że w art. 62 w zdaniu drugim popełniono błąd. Przepis ten

powinien stanowić o licencji, a nie licencji wieloterytorialnej. Poza tym należałoby skorelować terminologię art. 62 z terminologią art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 1.

Propozycja poprawki:

art. 62 po wyrazach „zawarła umowy” dodaje się wyrazy „o reprezentacji” oraz wyrazy „wieloterytorialnych obejmujących” zastępuje się wyrazem „obejmujących”;

20) art. 63 pkt 2 – z przepisu wynika, że regulacji zawartych w rozdziale 6 – *Udzielanie licencji wieloterytorialnych* nie stosuje się do organizacji zbiorowego zarządzania, które udzielają licencji wieloterytorialnej, niezbędnej organizacji radiowej lub telewizyjnej m.in. na potrzeby udostępniania materiałów wytworzonych przez organizację radiową lub telewizyjną, na jej zamówienie lub zlecenie. Przepis sugeruje, że materiały wytworzone przez organizację radiową lub telewizyjną to materiały, które zostały wytworzone na jej zamówienie lub zlecenie. Nie jest to chyba zgodne z intencją prawodawcy. Materiały wytworzone przez organizację radiową lub telewizyjną i materiały wytworzone na zamówienie lub zlecenie takiej organizacji są różnymi rodzajami materiałów. Mając powyższe na względzie, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki.

Propozycja poprawki:

w art. 63 w pkt 2 wyraz „telewizyjną,” zastępuje się wyrazami „telewizyjną albo”;

21) art. 69 ust. 1 – w niżej sformułowanej poprawce proponuje się skorelowanie terminologii art. 69 ust. 1 z terminologią art. 65 ust. 2 i art. 66 ust. 1 (§ 10 Zasad techniki prawodawczej).

Propozycja poprawki:

w art. 69 w ust. 1 wyrazy „terminu, o którym mowa w art. 65 ust. 2” zastępuje się wyrazami „kadencji Komisji”;

22) art. 71 ust. 8 pkt 5 – nasuwa się pytanie, dlaczego wskazany przepis nie odsyła do art. 66 Kodeksu postępowania administracyjnego, który określa sposób postępowania przez

organ w przypadku, gdy podanie dotyczy kilku spraw podlegających załatwieniu przez różne organy. Skoro w art. 71 ust. 8 pkt 5 zdecydowano się odesłać do art. 64 i art. 65 Kodeksu postępowania administracyjnego, konsekwentnie należałoby odesłać w nim do art. 66 Kodeksu.

Propozycja poprawki:

w art. 71 w ust. 8 w pkt 5 po wyrazach „art. 65” dodaje się wyrazy „, art. 66”;

- 23) art. 76 ust. 2 – jak się wydaje, wolą ustawodawcy jest, aby w przypadku gdy więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, można było złożyć wyłącznie wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, przy czym wnioskodawcami wspólnego wniosku muszą być wszystkie organizacje posiadające takie zezwolenie (żadna z organizacji nie może być pominięta we wspólnym wniosku oraz żadna z organizacji nie może złożyć wniosku o zatwierdzenie „indywidualnej” tabeli wynagrodzeń). Mając na względzie fakt, że ustawodawca rozróżnił wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń oraz wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń, art. 76 ust. 2 może mieć inny skutek niż założył prawodawca. Można bowiem bronić tezy, że zasadą w przypadku, o którym mowa w art. 76 ust. 2, będą wnioski o zatwierdzenie „indywidualnej” tabeli wynagrodzeń. Jeżeli jednak organizacje zdecydują się na wspólny wniosek, wnioskodawcami będą musiały być wszystkie organizacje spełniające warunek określony w art. 76 ust. 2. Zakładając, że prawidłowo zidentyfikowano zamiar ustawodawcy oraz dążąc do tego, aby przepis zrealizował cel założony przez prawodawcę, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki. W propozycji poprawki zastosowano technikę wyrażenia myśli prawodawcy użytą w art. 76 ust. 3.

Propozycja poprawki:

w art. 76 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organizacje zbiorowego zarządzania, których zezwolenia obejmują zbiorowe zarządzanie prawami tej samej kategorii uprawnionych do tego samego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym samym polu eksploatacji, są obowiązane do złożenia

w tym zakresie wspólnego wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym polu eksploatacji.”;

24) art. 83 ust. 1 pkt 2 – propozycja poprawki, zmierzającej do zastosowania w przepisie właściwego spójnika.

Propozycja poprawki:

w art. 83 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy „lub odmawia” zastępuje się wyrazami „albo odmawia”;

25) art. 84 ust. 1 – przepis sugeruje, że wniosek o zmianę tabeli wynagrodzeń składa się w postępowaniu, w którym doszło do jej zatwierdzenia. Jest to nielogiczne. Zapewne wolą ustawodawcy było, aby wnioskodawcą wniosku o zmianę tabeli wynagrodzeń mógł być wyłącznie wnioskodawca, który wcześniej złożył wniosek o zatwierdzenie tej tabeli.

Propozycja poprawki:

w art. 84 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku istotnej zmiany okoliczności stanowiących podstawę decyzji o zatwierdzeniu tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wniosek o zmianę tabeli składa wnioskodawca, który złożył wniosek o jej zatwierdzenie.”;

26) art. 91 ust. 6 – w przepisie tym należy skorygować odesłanie. O sprawozdaniu z badania stanowi art. 91 ust. 5, a nie art. 91 ust. 4.

Propozycja poprawki:

w art. 91 w ust. 6 wyrazy „ust. 4” zastępuje się wyrazami „ust. 5”;

27) art. 103 ust. 1 – propozycja poprawki, która koreluje terminologię opiniowanej ustawy z terminologią ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej.

Propozycja poprawki:

w art. 103 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyraz „pokontrolnych”;

28) art. 103 ust. 5 i 6 – propozycja poprawki ujednocniającej terminologię ustawy (§ 10 Zasad techniki prawodawczej).

Propozycja poprawki:

w art. 103:

a) w ust. 5 po wyrazie „termin” dodaje się wyrazy „i sposób” oraz skreśla się wyrazy „i sposób jej zapłaty”;

b) w ust. 6 wyraz „zapłacona” zastępuje się wyrazem „uiszczona”;

29) art. 112 ust. 1 – interpretacja językowa wskazanego przepisu może prowadzić do wniosku, że w przypadku rozwiązania stowarzyszenia, posiadającego zezwolenie, minister będzie „cofał” to stowarzyszenie z urzędu. Zapewne nie taka była intencja ustawodawcy.

Propozycja poprawki:

w art. 112 w ust. 1 wyrazy „z urzędu je cofa” zastępuje się wyrazami „cofa zezwolenie z urzędu”;

30) art. 119 ust. 4 pkt 1 – określając katalog danych osobowych użytkowników, które może przetwarzać organizacja zbiorowego zarządzania z związku z umowami o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia wskazano, że organizacje mogą przetwarzać m. in.: „imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, NIP oraz firmę, w przypadku gdy osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą”. W związku z tym nasuwa się pytanie, czy sformułowanie „w przypadku gdy osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą” należy odnieść do wszystkich danych wymienionych w pkt 1, czy wyłącznie do firmy użytkownika. W pierwszym przypadku oznaczałoby to, że organizacji zbiorowego zarządzania nie będzie można przetwarzać danych określonych w pkt 1, jeżeli osoba fizyczna nie prowadzi

działalności gospodarczej, w drugim zaś, że NIP osoby fizycznej będzie mógł być przetwarzany również wówczas gdy osoba fizyczna nie prowadzi działalności gospodarczej lub nie jest zarejestrowanym podatnikiem podatku od towarów i usług (nie uwzględnia to przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników). Dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki, która sprowadza się do wykreślenia generującego wątpliwości sformułowania. Siłą rzeczy dane osobowe poszczególnych użytkowników, będących osobami fizycznymi, będą się różniły w zależności od tego, czy użytkownik prowadzi działalność gospodarczą, czy jej nie prowadzi.

Propozycja poprawki:

w art. 119 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) imię (imiona), nazwisko, firmę, numer ewidencyjny PESEL oraz NIP;”;

31) art. 119 ust. 5 – w przepisie tym określono katalog danych osobowych, które może przetwarzać użytkownik w celu realizacji obowiązków, o których mowa w rozdziałach 5 i 6 opiniowanej ustawy. Określając rodzaje danych nie wskazano jednak o czyich danych przepis stanowi. Zapewne ustawodawca miał na myśli dane osobowe uprawnionych oraz ewentualnie innych użytkowników. Mając na względzie zapewnienie jednoznaczności przepisu, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki. Jeżeli przepis miałby dotyczyć jedynie danych osobowych uprawnionych, poprawka ulegnie modyfikacji.

Propozycja poprawki:

w art. 119 w ust. 5 po wyrazach „następujące dane osobowe” dodaje się wyrazy „uprawnionych oraz innych użytkowników”.

32) art. 120 ust. 4 – w związku z tym, że w art. 119 ust. 5 nie określono ograniczeń dotyczących przetwarzania danych osobowych analogicznych do tych, które sformułowano w art. 120 ust. 1 i 2 oraz mając na względzie wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych odnoszących się do zakresu obowiązku, który wynika

z art. 120 ust. 4, proponuje się dokonanie korekty odesłania w sposób określony w niżej sformułowanej poprawce.

Propozycja poprawki:

w art. 120 w ust. 4 skreśla się wyrazy „oraz art. 119 ust. 5”;

- 33) art. 120 ust. 5 – w związku z tym przepisem nasuwają się dwa pytania. Po pierwsze, dlaczego ustawodawca nie objął jego zakresem danych osobowych przetwarzanych przez użytkownika (tj. danych, o których mowa w art. 119 ust. 5), a tym samym potraktował te dane inaczej niż dane określone w art. 19 ust. 1–4. Po drugie, dlaczego przepis ten stanowi o zapobieganiu nadużyciom lub niezgodnemu z przepisami prawa dostępowi do danych osobowych lub ich przekazywaniu. Inne przepisy ustawy dotyczące ochrony danych osobowych odnoszą się do przetwarzania danych osobowych, które to pojęcie jest szersze znaczeniowo od pojęć użytych w art. 120 ust. 5. W myśl art. 4 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) „przetwarzanie” oznacza operację (zestaw operacji) wykonywaną na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie. Warto zwrócić uwagę, że art. 120 ust. 6, który odsyła do ust. 5 tego artykułu, posługuje się pojęciem „przetwarzanie”.

Propozycja poprawki:

w art. 120 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dane osobowe, o których mowa w art. 119, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym przetwarzaniu ich niezgodnie z przepisami prawa oraz nadużyciom przy ich przetwarzaniu i są przechowywane wyłącznie przez okres niezbędny do realizacji albo wykonania zadań, o których mowa w rozdziałach 2 i 10–12, przez ministra, czynności,

o których mowa w art. 119 ust. 2–4, przez organizację zbiorowego zarządzania i obowiązków, o których mowa w rozdziałach 5 i 6, przez użytkownika.”;

34) art. 120 ust. 6 – propozycja poprawki redakcyjnej. Użyty w przepisie wyraz „ich” odnosi się do osób upoważnionych zamiast do danych osobowych.

Propozycja poprawki:

w art. 120 w ust. 6 wyraz „ich” zastępuje się wyrazami „tych danych”;

35) art. 130 ust. 3 i 5 oraz art. 132 ust. 2 – w związku z tym, że określone w przepisach dostosowujących obowiązki odnosić się będą *de facto* do powołania Komisji Prawa Autorskiego w oparciu o nową ustawę, mając na względzie, że organem jest Komisja a nie jej arbitrzy, a także uwzględniając art. 71 ust. 1, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanych poprawek. W poprawce do art. 130 ust. 5 wzięto również pod uwagę, że art. 130 ust. 3 nie stanowi podstawy powołania Komisji Prawa Autorskiego.

Propozycja poprawek:

w art. 130:

- a) w ust. 3 wyraz „arbitrów” zastępuje się wyrazem „Komisji”,
- b) w ust. 5 wyrazy „arbitrów na podstawie ust. 3” zastępuje się wyrazami „Komisji na zasadach określonych w niniejszej ustawie po raz pierwszy”;

w art. 132 w ust. 2 wyraz „arbitrów” zastępuje się wyrazem „Komisji”;

36) art. 139 – w art. 139 ust. 1 ustawodawca określił wpływ ustawy na stosowane przez organizacje zbiorowego zarządzania zasady zawierania i wypowiedzania umów, na mocy których wykonywane jest zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Jednocześnie ustawodawca nie przesądził, jaki wpływ będzie miała ustawa na zawarte przed dniem wejścia w życie umowy, których przedmiotem jest zbiorowy zarząd. Brakuje także odpowiedzi na pytanie o wpływ ustawy na umowy o zbiorowe zarządzanie, które zostaną zawarte od dnia wejścia w życie ustawy do dnia dostosowania przez organizację zbiorowego zarządzania stosowanych przez nią

warunków zawierania i wypowiedzania takich umów. Nie jest jasne, czy umowy zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy będą musiały być dostosowane do nowych regulacji (jeśli tak to w jakim terminie) albo czy ustawodawca dopuszcza istnienie umów nieodpowiadających nowym wymogom. Nie wiadomo także, czy w związku z treścią art. 139 ust. 1, do czasu dostosowania warunków zawierania umów do nowej ustawy, będzie możliwe zawarcie umowy niespełniającej wymagań nowej ustawy, a jeśli tak, to czy po zrealizowaniu obowiązku z art. 139 ust. 1 trzeba będzie aneksować takie umowy (podobne wątpliwości odnoszą się do zasad wypowiedzania umów w okresie przejściowym).

Ponadto nie jest jasny wpływ ustawy na zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy umowy, których przedmiotem jest korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia. Czy takie umowy będą musiały być dostosowane do nowej ustawy, a jeśli tak to w jakim terminie.

W związku z art. 139 ust. 2 nasuwa się natomiast pytanie, kto i w jaki sposób ma być poinformowany o zasadach dokonywania potrąceń od przychodów z praw, o których mowa w art. 36 pkt 2 i 4.

Formułując przepisy przejściowe należy mieć na względzie, że odpowiedź na pytania intertemporalne jest obowiązkiem prawodawcy. Należyte wykonanie tego obowiązku jest warunkiem uznania aktu za spełniający standardy demokratycznego państwa prawnego.

Niżej sformułowana propozycja powstała po zasięgnięciu opinii urzędników Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W propozycji przyjęto, że umowy z uprawnionymi i użytkownikami zawarte przed dniem wejścia w życie ustawy (albo przed dniem dostosowania, o którym mowa w art. 139 ust. 1) będą musiały być, o ile to będzie konieczne, dostosowane do nowej ustawy, przy czym terminy dostosowania uzależnione zostały od ilości umów określonego rodzaju. Ponadto do dnia dostosowania warunków zawierania i wypowiedzania umów, na mocy których wykonywane jest zbiorowe zarządzanie, do wymagań niniejszej ustawy (art. 139 ust. 1), umożliwia się zawieranie i wypowiedzanie umów na dotychczasowych warunkach. W odniesieniu do art. 139 ust. 2 (w propozycji poprawki jest to ust. 3) przyjęto, że informacja, o której mowa w tym przepisie, ma być przekazana uprawnionym, z którymi zawarto umowę, oraz zamieszczana na stronie internetowej organizacji zbiorowego zarządzania. Konsekwentnie przyjęto, że „nowe”

warunki zawierania umów, na mocy których organizacja zbiorowego zarządzania wykonuje zbiorowe zarządzanie, o których mowa w art. 139 ust. 1, również będą musiały być opublikowane na stronie internetowej organizacji.

Propozycja poprawki:

art. 139 otrzymuje brzmienie:

„Art. 139. 1. W terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania dostosuje stosowane przez siebie warunki zawierania i wypowiedzania umów, na mocy których wykonywane jest zbiorowe zarządzanie, do wymagań niniejszej ustawy, poinformuje uprawnionych, z którymi zawarła taką umowę o tych warunkach, oraz poda te warunki do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej.

2. Do dnia dostosowania, o którym mowa w ust. 1, umowy, na mocy których wykonywane jest zbiorowe zarządzanie, mogą być zawierane i wypowiedzane na dotychczasowych warunkach.

3. Niezwłocznie po zatwierdzeniu regulaminu repartycji, o którym mowa w art. 19 pkt 4, organizacja zbiorowego zarządzania informuje uprawnionych, z którymi zawarła umowę, na mocy której wykonywane jest zbiorowe zarządzanie, o zasadach dokonywania potrąceń od przychodów z praw, o których mowa w art. 36 pkt 2 i 4, oraz podaje tę informację do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej.”;

po art. 139 dodaje się art. 139a w brzmieniu:

„Art. 139a. 1. Umowy, na mocy których wykonywane jest zbiorowe zarządzanie, zawarte przed dniem dostosowania, o którym mowa w art. 139 ust. 1, niespełniające wymagań niniejszej ustawy, zostaną dostosowane do tej ustawy, w terminie 6 miesięcy od dnia dostosowania, o którym mowa w art. 139 ust. 1.

2. Umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia, zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i niespełniające jej wymagań, zostaną dostosowane do tej ustawy w terminie 18 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.”;

Jakub Zabielski – Główny legislator